

2020-06-17
Ku2020/01463/MD

Kulturdepartementet

Brottsoffermyndigheten
Box 470
901 09 Umeå

Uppdrag till Brottsoffermyndigheten att förbereda en informationsinsats mot näthat

Brottsoffermyndigheten får i uppdrag att förbereda en informationsinsats mot näthat kopplat till demokratiskt deltagande och delaktighet. Myndigheten ska göra en analys av hur behoven ser ut och på vilket sätt en informationsinsats som ska nå ut brett till allmänheten kan utformas. Insatsens syfte är att förebygga och motverka förekomsten av näthat i det demokratiska samtalet, samt att bidra till att stödja dem som riskerar att drabbas av näthat. Myndigheten ska redovisa slutsatserna i en rapport. I rapporten ska myndigheten även föreslå hur informationsinsatsen kan genomföras 2021.

Brottsoffermyndigheten ska under uppdragets genomförande samverka med relevanta aktörer, däribland Statens medieråd, Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor och kommittén Demokratin 100 år (Ku 2018:02).

Brottsoffermyndigheten får för genomförandet av uppdraget disponera 2 000 000 kronor från anslag 6:1 Allmänna val och demokrati, ap. 11. Medlen utbetalas engångsvis efter rekvisition ställd till Kammarkollegiet senast den 31 augusti 2020. Rekviderade medel som inte har förbrukats ska återbetalas till Kammarkollegiet senast den 30 april 2021.

En redovisning av uppdraget i form av en rapport och en ekonomisk redovisning ska lämnas till regeringen (Kulturdepartementet, kopia till Justitiedepartementet) senast den 30 april 2021.

Bakgrund

År 2021 är det 100 år sedan både kvinnor och män för första gången fick rösta i val till riksdagen. Under 2020 och 2021 genomför regeringen därför en nationell kraftsamling, Demokratin 100 år. Målsättningen med satsningen är att främja en uthållig och levande demokrati i hela landet genom att stärka förutsättningarna för människor att i större utsträckning aktivt kunna delta i demokratin. I regeringens strategi för en stark demokrati (Ku2018/01406/D) lyfter regeringen fram tre utmaningar för demokratin: ett ökat demokratiskt utanförskap, det hotade demokratiska samtalet och att antidemokratiska aktörer blir allt synligare i samhället. Genom olika insatser avser regeringen att främja deltagande och delaktighet i demokratin, öka kunskapen och stärka demokratins motståndskraft.

Skäl för beslutet

Digitaliseringen innebär omvälvande samhällsförändringar som får konsekvenser för hur demokratin fungerar i grunden. Fler än någonsin kan kommentera, debattera och bilda opinion. Samtidigt har också förutsättningarna för att hata, hota och trakassera meningsmotståndare förändrats kraftigt sedan internets och sociala mediers genombrott.

Personer som engagerar sig i samhällsfrågor och som deltar i samhällsdebatten är särskilt drabbade av hot och hat. Det gäller till exempel förtroendevalda, journalister, konstnärer, opinionsbildare, forskare och representanter för det civila samhället. Inom ramen för regeringens handlingsplan Till det fria ordets försvar (Ku2017/01675/D) har Brottsövervakningsmyndigheten därför i uppdrag att sprida det utbildnings- och informationsmaterial som myndigheten har tagit fram och som finns på webbplatsen tystnainte.se (Ku2020/00364/MD).

Risken att utsättas för hot och hat gör att det idag inte är självklart att alla som vill väljer att delta i det offentliga samtalet eller engagera sig i samhällsfrågor. Undersökningar visar att hot och hat även drabbar den bredare allmänheten. Den senaste nationella trygghetsundersökningen från Brottsförebyggande rådet (2019), visar att var femte person ofta har avstått från att lägga upp något på internet av oro för att utsättas för hot eller trakasserier under 2018. Delegationen mot segregation redovisar i rapporten En demokrati för alla? (Ku2020/00785/MD) att drygt 24 procent av befolkningen någon gång under det senaste året har avstått från att uttrycka sina politiska åsikter av rädsla för hot, trakasserier eller våld. Motsvarande

andel i områden med socioekonomiska utmaningar är 27 procent. Studien visar också att yngre i högre utsträckning än äldre väljer att avstå från att uttrycka sina politiska åsikter. Näthat har inte sällan inslag av rasism, könsrelaterat hat, sexism samt liknande former av fientlighet, till exempel intolerans mot minoriteter. Detta är viktigt att beakta vid uppdragets genomförande. Det offentliga samtalet ska vara öppet för en mångfald av röster. Tystas människor tystnar demokratin.

I regeringens digitaliseringsstrategi (N2017/03643/D) är ett av delmålen digital trygghet. I Sverige ska de bästa förutsättningarna finnas för att alla på ett säkert sätt ska kunna ta del av, ta ansvar för och ha tillit till det digitala samhället.

Yttrandefriheten är en av demokratiens grundpelare och måste ges mycket vida ramar, men brottsliga handlingar kan inte accepteras oavsett om dessa sker offline eller online. För att anpassa det straffrättsliga skyddet för den personliga integriteten till teknik- och samhällsutvecklingen har regeringen bland annat förtydligat och moderniserat straffbestämmelserna om olaga hot, ofredande, grovt förtal och förolämpning. Hot och hat får aldrig normaliseras.

Mot denna bakgrund finns det ett behov av att öka medvetenheten om näthat kopplat till demokratiskt deltagande och delaktighet.

På regeringens vägnar

Amanda Lind

Johanna Granfors

Kopia till

Statsrådsberedningen/SAM

Justitiedepartementet/KRIM, L5, L6, PO

Finansdepartementet/BA

Infrastrukturdepartementet/D

Kulturdepartementet/CSM

Arbetsmarknadsdepartementet/JÄM, MRB

Demokratin 100 år – samling för en stark demokrati (Ku 2018:02)

Nationell satsning på medie- och informationskunnighet och det demokratiska samtalet (Ku 2018:04)

Brottsförebyggande rådet

Forum för levande historia

Jämställdhetsmyndigheten

Kammarkollegiet

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor

Polismyndigheten

Post- och telestyrelsen

Sametinget

Statens medieråd

Brottsofferjouren Sverige

Sveriges Kommuner och Regioner